

موضوع	16- بخشنامه شماره 00/121916 مورخ 1400/04/26; ابلاغ بخشنامه حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری
۰۰۱۲۱۹۱۶ ۱۴۰۰/۰۴/۲۶ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ب قالی	جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی غیر دولتی شرکت دولتی پست بانک مؤسسات اعتباری غیر بانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال میشود با سلام احتراما همان گونه که مستحضرن بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با توجه به ماهیت و کارکرد خود با انواع گوناگونی از ریسکها مواجه میباشند که از جمله آنها میتوان به ریسک نقدینگی ریسک اعتباری و ریسک عملیاتی اشاره نمود. لیکن یکی از مهمترین ریسکهایی که میتواند آسیبهای فراوانی به بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی وارد نماید ریسک اعتباری است. بر همین اساس بانک مرکزی تاکنون با هدف ایجاد چارچوب مدیریت ریسک اعتباری در بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مقررات مختلفی از جمله مجموعه رهنمودهایی برای مدیریت موثر ریسک اعتباری را تهیه و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نموده است. لیکن روزآمد نمودن ضوابط ناظر بر مدیریت ریسک اعتباری در بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با عنایت به تغییر و تحولات ایجاد شده در فضای کسب و کار بانکی خاصه در ضوابط و مقررات ابلاغی از جمله این نامه نظام سنجش اعتبار مصوب هیات محترم وزیران و آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی مصوب ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی طی سنوات اخیر و به تبع آن لزوم ارتقاء و بهبود چارچوب مدیریت ریسک اعتباری متناسب با اقتضائات و شرایط ضرورت یافته است. از این رو با انجام مطالعه تطبیقی از طریق بررسی مقررات مرتبط با نحوه مدیریت ریسک اعتباری مؤسسات اعتباری در سایر کشورها و اسناد بین المللی در این زمینه و با هدف معرفی چارچوب روزآمد و مطلوب مدیریت ریسک اعتباری در بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی ضوابطی تحت عنوان حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری پس از اخذ نظرات و پیشنهادات شبکه بانکی کشور و اعمال ملاحظات و بازخوردهای دریافتی تدوین شد و در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۹ هیات عامل محترم بانک مرکزی مورد تأیید قرار گرفت. لازم به ذکر است. ضوابط اجرایی و تفصیلی دستور العمل فوق الذکر متعاقباً تدوین و پس از سیر تشریفات اداری تصویب به شبکه بانکی کشور ابلاغ خواهد شد. در پایان ضمن ایفاد نسخه ای از دستورالعمل، موصوف خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. ۵۲۵۸۰۴۶ ام ص مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی حمیدرضا غنی آبادی ۰۲ ۳۲۱۵ تهران بلوار میرداماد، پلاک ۱۹۸ تلفن: ۱۹۵۱ کد پستی: ۳۳۱۱-۱۵۴۹۶ فاکس : ۶۶۷۳۵۶۷۴ سایت اینترنتی: www.cbi.ir بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری خرداد ۱۴۰۰ حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری در اجرای بند (ب) ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور بند (۲) ماده (۲) قانون عملیات بانکی بدون ربا بهره مفاد آیین نامه نظام سنجش اعتبار مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ هیأت محترم وزیران و تبصره (۲) ماده (۴۸) آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری مصوب مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی به منظور تسهیل گردش مؤثر و کارآمد وجوه و اعتبارات اعطایی توسط مؤسسه اعتباری جهت نیل به ایجاد و حفظ ثبات و سلامت مالی شبکه بانکی کشور حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری که از این پس به اختصار «الزامات» نامیده میشود به شرح زیر تدوین می گردد. ماده ۱ در این الزامات عبارات زیر در معانی مشروح ارایه شده به کار میروند

مؤسسه اعتباری بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛

امتیاز اعتباری اهلیت اعتباری گزارش اعتباری و شرکت اعتبار سنجی اصطلاحات موضوع این نامه نظام سنجش اعتبار موضوع تصویب نامه شماره ۳۹۱۵۱ ر ت ۵۵۲۹۶ هـ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۳ هیأت محترم وزیران

اعتبار هر نوع پرداخت یا تعهد به پرداخت وجوه توسط مؤسسه اعتباری در قالب اعطای تسهیلات ایجاد تعهدات و سایر موارد به مشتری در قبال تعهد وی به بازپرداخت وجوه مذکور

ه اعتبار مشکل دار اعتباری که به دلایلی نظیر تغییر در وضعیت مالی مشتری و فعالیت های اقتصادی وی بازپرداخت آن به تأخیر افتاده یا احتمال نکول آن وجود دارد.

نکول عدم ایفای به موقع تمام یا قسمتی از تعهدات ناشی از دریافت اعتبار توسط مشتری به دلایلی نظیر عدم تمایل و عدم توانایی مالی

ریسک اعتباری احتمال وقوع زیان حاصل از نکول مشتری در بازپرداخت اعتبار

ریسک تمرکز اعتباری ریسک اعتباری ناشی از تمرکز اعتبار در حوزه هایی نظیر مشتریان بخشهای اقتصادی و مناطق جغرافیایی

مدیریت ریسک اعتباری فرایند شناسایی اندازه گیری، پایش کنترل و گزارش گری ریسک اعتباری

۱۰ اعتبار سنجی فرایند تعیین امتیاز اعتباری اشخاص با استفاده از الگوهای کمی و کیفی.

۱۱ رتبه اعتباری شاخصی است که توسط مؤسسات رتبه بندی اعتباری با استفاده از اطلاعات کمی و کیفی و بر اساس یک روش مشخص به منظور تعیین احتمال ایفای به موقع تعهدات اشخاص محاسبه میشود.

۱۲ رتبه اعتباری داخلی شاخص حاصل از سیستم رتبه بندی اعتباری داخلی که بیانگر امتیاز حاصل از ارزیابی اهلیت اعتباری مشتری میباشد.

۱۳ نسبت مطالبات غیرجاری حاصل تقسیم مجموع خالص مطالبات غیرجاری پس از کسر ذخایر مطالبات به مجموع مطالبات

ماده ۲ هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است در راستای مدیریت مؤثر ریسک اعتباری و ارزیابی جامع ریسک مؤسسه اعتباری چارچوب مدیریت ریسک اعتباری با توجه به ماهیت اندازه و پیچیدگی فعالیت مؤسسه اعتباری ایجاد نماید. چارچوب مذکور باید حداقل شامل موارد زیر باشد

۱ راهبرد و خط مشی ریسک اعتباری

۲- نقشها و مسوولیتهای هیأت مدیره هیأت عامل و سایر کارکنان مرتبط با امور اعتباری

سیستم اطلاعات مدیریت و فرایندهای گزارشگری

فرایند اعطا و مدیریت اعتبار

ه رویه های ارزیابی اعتباری

نظامها و رویه ها برای شناسایی پذیرش اندازه گیری پایش و کنترل ریسک اعتباری

ماده - هیأت عامل موظف است به منظور مدیریت ریسک اعتباری حداقل اقدامات زیر را انجام دهد

ایجاد شیوه های عملیاتی در چارچوب سیاستهای اعتباری و فرایند اعطا و مدیریت اعتبار مصوب هیأت مدیره

ایجاد واحد اجرایی مدیریت ریسک اعتباری در چارچوب ساختار سازمانی مصوب هیأت مدیره

بازبینی وضعیت اعتباری مشتری و ارایه پیشنهاد مبنی بر تغییر حدود اعتباری متناسب با وضعیت اعتباری وی

اجرا و عملیاتی کردن برنامه آزمون بحران

ه ایجاد سیستم اطلاعات مدیریت برای اطمینان از گزارشگری به موقع، صحیح و حاوی اطلاعات کافی در خصوص ریسک اعتباری

ماده ۴ هیأت عامل مؤسسه اعتباری موظف است بر مبنای رویه ها و خط مشی های اعتباری سیستم اطلاعات مدیریت شامل سیستم گزارشگری که در بردارنده خطوط گزارشگری است را به نحوی ایجاد نماید که حداقل اطلاعات در خصوص

موارد زیر در اسرع وقت به سطوح مناسب مدیریت و کمیته ریسک گزارش شود

۱ انحرافات از رویه های اعطای اعتبار و حدود اعتباری

۲ ترکیب و کیفیت سبدهای اعتباری

ریسک تمرکز اعتباری

مطالبات غیرجاری

ه کیفیت و ارزش وثایق

ماده ۵ مؤسسه اعتباری موظف است پیش از اعطای هرگونه اعتبار نسبت به استعلام گزارش اعتباری از شرکتهای اعتبار سنجی اقدام نماید همچنین قبل از اعطای هرگونه اعتبار لازم است علاوه بر اخذ گزارش اعتباری مذکور نسبت به استعلام

گزارش رتبه اعتباری مشتری از مؤسسات رتبه بندی اعتباری برای اعتبارات بیش از ۲۰ میلیارد ریال و سایر اعتبارات خاص که نیازمند مصوبه هیأت مدیره مؤسسه اعتباری

است اقدام نماید.

تبصره بانک مرکزی میتواند در صورت لزوم حد مقرر در این ماده را با توجه به سطح عمومی قیمت ها تعدیل نماید.

ماده ۶ مؤسسه اعتباری موظف است به منظور ارزیابی و تصمیم گیری نهایی برای اعطای اعتبار یک سیستم رتبه بندی داخلی متناسب با اندازه ماهیت و پیچیدگی فعالیت های خود ایجاد نماید. آخذ وثایق و تضامین به نحوی که تأمین کافی را

برای تسهیلات و یا تعهدات ایجاد نماید باید متناسب با نتایج حاصل از سیستم رتبه بندی داخلی باشد.

ماده ۷ مؤسسه اعتباری موظف است پس از پرداخت اعتبار و در راستای اداره امور اعتباری اقداماتی نظیر کنترل و بازبینی

اعتبار و حفظ نگهداری و به روز رسانی پرونده اعتباری را انجام دهد. به منظور کنترل و بازبینی اعتبار حداقل موارد زیر باید توسط واحد کنترل و بازبینی انجام شود

حصول اطمینان از به روز بودن امتیاز حاصل از ارزیابی اهلیت اعتباری مشتری

۲- بررسی صحت و کامل بودن اسناد و تأییدیه های اعتباری

حصول اطمینان از ارزیابی مجدد وثایق و کفایت آنها؛

حصول اطمینان از مشخص بودن فرآیند تملیک وثایق

ه حصول اطمینان از مصرف اعتبارات در موضوع قرارداد از طرق مختلف نظیر نظارت حضوری بر طرح ها

- پایش نحوه بازپرداخت اعتبارات

پایش اعتبارات مشکل دار

ماده ۸ مؤسسه اعتباری موظف است واحد وصول مطالبات را به منظور وصول مطالبات و مدیریت اعتبارات مشکل دار ایجاد نماید. این واحد باید مستقل از واحد ارزیابی و اعطای اعتبار باشد.

ماده ۹ مؤسسه اعتباری موظف است با در نظر گرفتن مواردی از قبیل احتمال نکول مشتری تخمین زبان حادث شده با فرض نکول مشتری و میزان منابع در معرض تکول نسبت به شناسایی و اندازه گیری ریسک اعتباری اقدام نماید.

ماده ۱۰ مؤسسه اعتباری موظف است در کنترل ریسک اعتباری روشهای کاهش ریسک از جمله موارد زیر را مورد استفاده قرار دهد

أخذ وثایق و تضامین

بیمه نمودن اعتبار

تهاتر مطالبات ناشی از اعطای اعتبار با سپرده اموال و استاد مشتری مطابق با ضوابط ابلاغی بانک مرکزی

ماده ۱۱ مؤسسه اعتباری موظف است به محض افزایش نسبت مطالبات غیرجاری به میزان بیش از ۱۰ درصد مراتب را به همراه ذکر دلایل و جزئیات به بانک مرکزی گزارش نموده و برنامه خود جهت کاهش این مبلغ به زیر ۱۰ درصد را اعلام نماید.

ماده ۱۲ تخطی از احکام این دستورالعمل موجب اعمال مجازاتهای مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور ماده (۱۴) قانون برنامه ششم توسعه کشور و سایر قوانین و مقررات ذی ربط میشود.

ماده ۱۳ ضوابط اجرایی ناظر بر مفاد این دستورالعمل توسط بانک مرکزی تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ میشود. حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری مشتمل بر ۱۳ ماده و یک تبصره در پانزدهمین جلسه مورخ ۱۴۰۰/۳/۲۹ هیأت عامل بانک مرکزی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء می باشد.

